

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/131/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2019200152
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 12. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zdenka Reisenauerová
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2021:2019200152.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej, členky senátu JUDr. Jany Martinčekovej a člena senátu Mgr. Michala Novotného (sudca spravodajca) vo veci žalobcu: L., nar. XX. T. XXXX, D., Q., t. č. H., zastúpeného advokátskou kanceláriou: JUDr. Michal Krutek, s.r.o., IČO: 47 254 581, Hlavná 11, Trnava, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta 8-10, Bratislava, o preskúmanie rozhodnutia z 5. marca 2019 č. 0149430402019, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č.k. 47Sa/10/2019-60 z 20. augusta 2020 takto

rozhodol:

- I. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť zamietá.
- II. Účastníkom konania nepriznáva nárok na náhradu trov kasačného konania.

odôvodnenie:

I.

Administratívne konanie a konanie pred správnym súdom

1. Z administratívneho spisu žalovanej vyplýva, že žalobca spoločne s ďalším spolupáchateľom v apríli 2010 úmyselne usmrtili D.. Za tento skutok ich Špecializovaný trestný súd rozsudkom z 21. augusta 2013 uznal za vinných z trestného činu vraždy podľa § 145 Trestného zákona. Odvolania podané proti tomuto rozsudku zamietol Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 20. novembra 2013.

2. Žalovaná vyplatila deťom po D. za obdobie od marca 2014 do februára 2015 sirotské dôchodky v úhrnnej výške 4.248,60 €. Následne žiadala, aby jej túto sumu zaplatili žalobca a jeho spolupáchateľ ako náhradu škody podľa § 238 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení. Okresný súd Trnava ich svojim platobným rozkazom č. k. 16 C 15/2016-60 zo 16. februára 2016 spoločne a nerozdielne zaviazal na jej zaplatenie. Za obdobie od marca 2016 do februára 2017 vyplatila žalovaná deťom po D. sirotské dôchodky v úhrnnej výške 4.268,74 € a znova žiadala, aby jej ju žalobca so spolupáchateľom nahradili. Preto im Okresný súd Trnava ďalším platobným rozkazom sp. zn. 32 C 71/2017-59 z 21. septembra 2017 uložil povinnosť, aby ju spoločne a nerozdielne zaplatili. Obidva platobné rozkazy nadobudli právoplatnosť a stali sa vykonateľnými.

3. Okresný súd Trnava uznesením sp. zn. 25 OdK 98/2017 vyhlásil na majetok žalobcu konkurz na oddĺženie podľa § 166 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení účinnom od 1. marca 2017. V tomto uznesení zároveň zbavil žalobcu dlhov, ktoré môžu byť uspokojené iba v konkurze podľa § 166a cit. zák. V čiastke 60/2018 Obchodného vestníka, vydanej 26. marca 2018, správkyňa podstaty žalobcu oznámila, že konkurz na majetok žalobcu sa končí, lebo konkurzná podstata nepokryje ani jeho náklady.

4. Pobočka Sociálnej poisťovne v Trnave rozhodla 30. januára 2019 o začatí vymáhania pohľadávok, ktoré jej priznali obidva platobné rozkazy Okresného súdu Trnava. O začatí vymáhania upovedomila žalobcu upovedomením z 1. februára 2019 č. 0149430402019. Žalobca v odvolaní proti tomuto upovedomeniu namietol, že obe pohľadávky sa stali nevymáhateľné v dôsledku skončenia konkurzu. Žalovaná však tu napadnutím rozhodnutím z 5. marca 2019 toto odvolanie zamietla s odôvodnením, že tieto pohľadávky sú podľa § 166c ods. 1 písm. d) zákona č. 7/2005 Z. z. oddĺžením nedotknuté.

5. Správnu žalobu, ktorú žalobca podal proti tomuto rozhodnutiu, správny súd zamietol tu napadnutým rozsudkom č. k. 47 Sa 10/2019-60. Takisto zdôraznil, že obe pohľadávky žalovanej sú pohľadávkami na náhradu škody z úmyselného konania žalobcu, preto podľa § 166c ods. 1 písm. d) zákona č. 7/2005 Z. z. sú oddĺžením nedotknuté. Možnosť uplatniť tieto pohľadávky prihláškou podľa § 166c ods. 3 cit. zák. neznamená, že by ich neuplatnenie viedlo k ich zániku alebo nevymáhateľnosti.

II.

Kasačná sťažnosť a vyjadrenie k nej

6. Včas podanou kasačnou sťažnosťou sa žalobca domáha zrušenia tohto rozsudku, eventuálne jeho zmeny tak, že sa zruší rozhodnutie žalovanej a vec sa jej vráti na ďalšie konanie. Zopakoval svoj názor, že žalovaná mohla svoje pohľadávky voči žalobcovi uplatniť v konkurze, čo nevyužila. Jej pohľadávka by pritom v konkurze bola riadne uspokojená. Účelom konkurzného konania je práve to, aby dlžník na konci zostal s „čistým štítom“.

7. Žalovaná navrhla kasačnú sťažnosť zamietnuť. Zdôraznila, že účelom § 166c ods. 3 zákona č. 7/2005 Z. z. nie je to, aby neprihlásená pohľadávka zanikla alebo stala sa vymáhateľnou. Navyše, ani prihlásením by sa situácia žalovanej nezmenila, pretože žalobca nemal dostatok majetku na uspokojenie nijakej pohľadávky.

III.

Posúdenie veci kasačným súdom

8. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP), na ktorý od 1. augusta 2021 prešiel výkon súdnictva z Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (§ 101e ods. 2 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch v znení neskorších predpisov), preskúmal napadnutý rozsudok v celom rozsahu (§ 453 ods. 1 SSP) a predchádzajúce konanie pred správnym súdom bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) a bez ohľadu na uplatnené kasačné body (§ 453 ods. 2 v spojení s § 203 ods. 2 SSP).

9. V prerokúvanej veci nie je sporné, že žalobca svojím úmyselným konaním spôsobil smrť D., v dôsledku čoho bola žalovaná povinná vyplácať jeho pozostalým sirotské dôchodky. Žalobca tak svojím zavineným konaním spôsobil žalovanej škodu v podobe vyplatených dávok a bol na jej náhradu zaviazaný podľa § 238 zákona č. 461/2003 Z. z. dvoma platobnými rozkazmi Okresného súdu Trnava. Tieto platobné rozkazy sú exekučnými titulmi podľa § 225b zákona č. 461/2003 Z. z. pre vymáhanie pohľadávok spôsobmi podľa uvedeného zákona. Konanie o vymáhanie bolo v zmysle § 225c ods. 1 cit. zák. začaté rozhodnutím z 30. januára 2019 a žalobca ako povinný bol o ňom upovedomený upovedomením z 1. februára 2019. Podľa § 225n ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. môže účastník do 15 dní od doručenia upovedomenia o začatí vymáhania pohľadávok podať odvolanie, ak po vzniku exekučného titulu nastali okolnosti, ktoré (okrem iného) bránia vymáhateľnosti pohľadávky. Sporným zostalo, či v prerokúvanej veci zanikla vymáhateľnosť pohľadávok žalovanej z oboch platobných rozkazov v dôsledku oddĺženia žalobcu konkurzom.

10. Podľa § 166e ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. súd v uznesení o vyhlásení konkurzu rozhodne o oddĺžení tak, že dlžníka zbavuje všetkých dlhov, ktoré môžu byť uspokojené iba v konkurze (§ 166a) v rozsahu, v akom nebudú uspokojené v konkurze. Podľa ods. 2 citovaného paragrafu sa oddĺžením pohľadávky, ktoré môžu byť uspokojené iba v konkurze (§ 166a), bez ohľadu na to, či boli alebo neboli prihlásené, stávajú voči dlžníkovi nevymáhateľné v rozsahu, v ktorom ho súd zbavil dlhov. Už zo znenia citovaných ustanovení je celkom zrejmé, že zbavenie dlhov sa týka len tých pohľadávok, ktoré podľa § 166a môžu byť uspokojené iba v konkurze. Rovnako je zo znenia citovaných ustanovení celkom zrejmé, že len v tomto rozsahu sa dlhy (pohľadávky) považujú za nevymáhateľné. Ustanovenie § 166a zákona č. 7/2005 Z. z. však už v úvodnej vete odseku 1 výslovne normuje, že sa použije len vtedy, ak zákon v § 166b alebo v § 166c neustanovuje inak. To znamená, že pohľadávky uvedené v týchto dvoch paragrafoch sa nepovažujú za pohľadávky, ktoré možno uspokojiť len v konkurze, pretože podliehajú osobitnému

režimu: pohľadávky podľa § 166b sa považujú za nevymáhateľné v celom tam uvedenom rozsahu, takže sa ani neuspokojujú v konkurze, zatiaľ čo pohľadávok podľa § 166c sa oddĺženie vôbec nedotýka. Pohľadávky podľa § 166c sú teda výnimkou z § 166a, v dôsledku čoho sa na ne ani nevzťahujú účinky § 166e ods. 1 a 2 zákona č. 7/2005 Z. z., a to bez ohľadu na to, či ich veriteľ do konkurzu prihlásil alebo nie.

11. Podľa § 166c ods. 1 písm. d) cit. zák. je oddĺžením nedotknutá okrem iného pohľadávka zo zodpovednosti za škodu spôsobenú úmyselným konaním. Pohľadávka žalovanej v prerokúvanej veci vznikla v dôsledku úmyselného konania žalobcu. To, že konanie žalobcu bolo úmyselné, vyplýva z rozsudku Špecializovaného trestného súdu, ktorým bol odsúdený za trestný čin vraždy, ktorý predpokladá úmyselné zavinenie. Podľa § 225a ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. sa na konanie vo veciach vymáhania pohľadávok vzťahujú ustanovenia o nedávkovom konaní podľa tretej časti, teda aj § 198 cit. zák. Podľa tohto ustanovenia je organizačná zložka Sociálnej poisťovne viazaná rozhodnutím o predbežnej otázke, o ktorej už právoplatne rozhodol iný orgán. Organizačná zložka je tak viazaná okrem iného rozsudkom trestného súdu o tom, že bol spáchaný trestný čin, ako aj o tom, kto ho spáchal. Rovnako je však viazaná aj tým, ako tento skutok právne kvalifikoval trestný súd v rozsudku, teda vrátane formy zavinenia predpokladanej Trestným zákonom (porov. k obdobnému ustanoveniu § 135 OSP rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cz 16/92, judikát R 35/1993). Takisto je tento rozsudok podľa § 131 SSP záväzný aj pre správny súd.

12. Pohľadávka, ktorú žalovanej voči žalobcovi priznali platobné rozkazy Okresného súdu Trnava, tak bola pohľadávkou na náhradu škody spôsobenej úmyselným konaním. Bola tak podľa § 166c ods. 1 písm. d) zákona č. 7/2005 Z. z. pohľadávkou, ktorá nie je dotknutá oddĺžením, v dôsledku čoho sa na ňu nevzťahujú účinky ustanovenia § 166e ods. 1 a 2 cit. zák. Oddĺženie žalobcu tak nemalo nijaký vplyv na vymáhanie týchto pohľadávok a nemohlo tak vo vzťahu k nim predstavovať okolnosť, ktorá nastala po vydaní exekučného titulu a bránila by ich vymáhateľnosti v zmysle § 225n ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. Odvolanie žalobcu podľa citovaného ustanovenia tak nebolo dôvodné a žalovaná rozhodla správne, ak ho preskúmaným rozhodnutím zamietla.

13. So žalobcom možno vo všeobecnosti súhlasiť, že účelom oddĺženia bolo umožniť jednotlivcovi začať s „čistým štítom“. Tento záujem však nebol jediným záujmom, ktorý zákonodarca musel zohľadňovať pri konštrukcii oddĺženia. Ako správne zdôraznil už správny súd v napadnutom rozsudku, ustanovenie § 166c je tak prejavom iného záujmu - zdôrazniť význam určitých pohľadávok, ktoré zákonodarca považoval za tak závažné, že prevážia nad záujmom ponechať dlžníka s „čistým štítom“. Judikatúra, na ktorú žalobca vo svojich podaniach poukazoval, takisto nie je použiteľná. Rozsudok Krajského súdu v Trnave sp.zn. 23 Co 283/2013 sa týkalo situácie, keď veriteľ počas konkurzu (nie po jeho skončení) uplatňoval voči správcovi konkurznej podstaty pohľadávku, ktorú si nestihol prihlásiť v určenej lehote. Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 5 Co 994/2015 sa týkal oddĺženia upraveného v § 166 a nasl. zákona č. 7/2005 Z. z. v znení účinnom pred 1. marcom 2017. V tejto úprave sa však pohľadávky nečlenili na rôzne kategórie tak, ako ich upravuje § 166a, 166b a 166c cit. zák. v znení účinnom od 1. marca 2017.

IV.

Záver

14. Zo všetkých uvedených dôvodov tak správny súd v prerokúvanej veci rozhodol správne, keď žalobu žalobcu zamietol. Preto kasačný súd jeho kasačnú sťažnosť podľa § 461 SSP rozsudkom (§ 457 ods. 1 SSP) zamietol.

15. O trovách bolo rozhodnuté podľa § 167 a 168 v spojení s § 467 ods. 1 SSP, keď žalobca nebol vo veci úspešný a žalovaná síce vo veci úspech mala, no kasačný súd nezistil dôvody, aby sa jej nárok na náhradu trov priznal.

16. Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3 : 0 (jednomyseľne).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.